

פרק המנחות והנסכים

מתניתין:

אמר שמואל:

המנחות והנסכים⁽¹⁾ שהקדישם קדושת פה למזבח — שנטמאו:

אף שלכאורה היה נראה מלשון המשנה שאין הם נפדים אלא כשנטמאו, אין הדבר כן, ואפילו הן טהורין הרי הן נפדין עד שלא קדשו בכלי.

עד שלא קדשו בכלי אין בהם אלא קדושת דמים ואף שהקדישם בפה,⁽²⁾ ולכן יש להם פדיון.⁽³⁾

מאי טעמא? כי כל כמה דלא קדשי בכלי, קדושת דמים [שצריך לפדותם והדמים קדושים] נינהו, וקדושת דמים הרי נפדין.

משקידשו בכלי שרת נתקדשו קדושת הגוף, ואין להם פדיון.

ומקשינן עלה: והא "נטמאו" תנן, ומשמע: דוקא משום שנטמאו יש להם פדיון?!

אבל קרבנות מהעופות, והעצים של המערכה והלבונה הניתנת במנחה — אף שלא נתקדשו בכלי — וכן כלי שרת — שנטמאו:⁽⁴⁾

ומשינינן: הוא הדין דאף על גב דלא נטמאו הרי הן נפדין, ואכן לא היה צריך התנא לומר ברישא "ונטמאו", אלא אידי דקא בעי מיתנא סיפא [היות ורצה התנא לשנות בסיפא] "משקידשו בכלי אין להם פדיון", דהתם אפילו נטמאו נמי לא נפדין, לפיכך תנא נמי רישא "שנטמאו".

אין להן פדיון, שלא נאמר פדיון אלא כבהמה [כשהיא בעלת מום];⁽⁵⁾ והמשנה כולה תתבאר יותר בגמרא.

גמרא:

שנינו במשנה: משקידשו בכלי אין להם פדיון:

שנינו במשנה: המנחות והנסכים שנטמאו, עד שלא קדשו בכלי יש להם פדיון:

3. בגמרא נחלקו, אם בדוקא נקטה המשנה "ונטמאו", או שפודים אותם אף בלי טומאה; ומכל מקום לאו דוקא "נטמאו", אלא הוא הדין אם נפסלו בשאר קלקול, זבח תודה.

1. לשון "הנסכים" כולל מנחת נסכים ויין הנסכים, והמתנדב יין או שמן של נסכים בפני עצמן; וראה בזבח תודה בשם הרמב"ם שהוא הדין השמן שמביא למנחה.

4. בשיטה מקובצת מחק תיבת "שנטמאו", אבל רש"י גרס כן; וראה בקרן אורה שנתקשה: האיך תמצא טומאה בעופות, והרי בעלי חיים אינם מקבלים טומאה, וראה מה שכתב בזה.

2. שלא כבהמה שבקדושת פה לבד קדושה היא קדושת הגוף; ובטעם הדבר ראה בראב"ד בפרק קמא דתמיד, ובתשובות הרשב"א סימן לא, ובמכתבים שבסוף חידושי מרן רי"ז הלוי עמוד 162; וראה עוד במנחת אריאל.

5. מן הגמרא מתבאר, שטעם זה אינו עולה אלא